

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj Sibiu

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Minden nap és vasárnapot és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDE
vezetésével

Egy éve...

Egy év előtt indult meg a harc a keleti pestis, a vörszörnyű uralkodás ellen. Alig végezték a diadalmas német hadseregek Szerbiával és Görögországgal, mikor június huszonegyedikén megtörtént a hadüzenet Szovjetországnak. Nem az orosz nép, nem az orosz muzsik és prokollak, hanem a bolsevista veszedelem ellen, mely a legvakmerőbben ájtott sokmillió hadseregével, hogy megsemmisítse a Németországot és a bolsevista hullámmal árasztja egész Európát. Mert hiába kötött Moszkva megadandó szerződést a harmadik birodalommal, hiába ígért, hogy a béke őre kíván lenni, a sötét háttérben már kinyújtotta csapjait Sztalin társasága a nyugati népek felé, hogy elpusztítsa mindent, amit évszázadok építettek, a bolsevista terrort honosítsa meg Európában, a balti államokban, Lengyelországban, és végül megmutatta a kommunista internacionálé, hogy mi értelmelmezi a szabadságot és az emberi jogokat. Szereket hurcoltak el otthonukból, százezreket végezték meg, és ennek a szabadságnak nagyobbat dicsőségére.

És ugyanez a sors várt volna Európára is, ha Németország meg nem előzi a moszkvai tervekre végrehajtását. Mivel az okmányismeret bizonyítást nyert, hogy a bolsevista hadak támadásra készen állottak és csak egy-két hét kellett volna még, hogy a fejvonalas befejeződjenek, a német előrelátásnak, ezt a tervet megújították. Június huszonegyedikén megindultak a német és bolsevista hadak, és a világtörténelemben szinte példátlanul gyorsan megkezdtek magukat a vörös seregeket. A győzelem nem volt könnyű és minden négyzetméternyi területet vérevel kellett öntözni. A szovjet legjobb ezredeket a német támadásra, elszántan, a propagandától irtó és a gépfegyverekkel küzdöttek a vörösök, de a tenyeg hatalmak és szövetségeseik támadó és győzni akaró szerepe előtt kénytelenek voltak meghátrálni.

A német támadó seregekhez csatlakoztak a román csapatok Antonescu tábornagy vezetésével, akik és hetek alatt kiűzték a bolsevistákat onnan, ahová alig egy évvel ezelőtt befeszítették magukat. Jöttek a magyar, horvát, szerb seregek, csatlakoztak a francia, belga, holland és spanyol önkéntesek, megjelent a keleti harcmezőn az olasz hadsereg, és így Európának eskünek valamennyi részében egy táborban töröltek a bolsevizmus ellen. Északon a német, akiknek az egy év előtti harcokban elesett hősi hősi halottai sirján még zöldeltek a kegyelet koszorúi, szintén beállították újra a csatasorba és háromezer kilométeres fronton tombolt a harc, mely messzi északról a nagy szovjetbirodalom déli határáig sorozatos győzelmeket hozott a szövetséges hadaknak.

Egy esztendő és a Szovjet már kénytelen szibériai hadait is harcra vetni, sokmillió hadifoglyot vesztett, elalultak egész hekatombái borították a harcmezőket és a hadianyagban oly nagy veszteséget szenvedett, hogy már napok óta kétségbeesetten kiált segítségért angolszász szövetségesei felé. És az angolok nem elégedtek meg európai áldozataikkal, felajánlották Szíriát, Irakot s Iránt most pedig szeretnék Indiát is odadobni áldozatul az angol tábori hadsereg megmentése érdekében. Megkísérelték ezt csunya játékok Törökországgal is, de nem sikerült. Sőt a törökök, akik érezték a nagy vihar előszelét, négy nappal a német-szovjet háború kitörése előtt barátsági szerződést kötöttek a német birodalommal és ennek szellemét egvették a szovjet minden ajtamos támadása ellen.

Törökországot barátai érzelmek fűzték Németországgal még az első világháborúban, amikor szintén változva arcoltak az oroszok ellen, de ezen túlmenően lábrándította a szovjetbarát köröket is az a titkos szerződés, melynek értelmében az angolok Moszkvának ígérték a Dardanellákat. Azokat a Dardanellákat, ahol egynek század előtt hónapokig tartó elkeseredett harcok folytak és égült is az angolok véres homlokai voltak kénytelenek visszavonulni. És a mostani német-szovjet háború kitörése előtt négy nappal megkötött barátsági szerződés állította a viharok minden próbáját, bár a bolsevisták mindent elkövettek a megzavarása érdekében. A válasz az volt, hogy a török kormány száz millió márkás hitelt vett igénybe hadseregének felszerelése érdekében. Ez nemcsak a nagyfokú bizalom jele, hanem annak a becsületes törekvésnek is, hogy úgy politikai, mint gazdasági téren együttműködjenek a tengelyhatalmakkal. És ezen az alapon békekaraton hajótörést szenvedett Angliának és Szovjetországnak minden kísérlete, mely szeretne volna Törökországot a háborúba belesodorni. És nem alkalmas arra, hogy az angolszászok oldalán beavatkozássa

kényszerítse a törököket az sem, hogy megsértve hazájuk semlegességét, repülőgépeket küldtek török területen át a szovjethadak segítségére.
Egy éve, hogy a barátsági szerződés létrejött a német

birodalom és Törökország között és egy éve lesz, hogy megindult a keresztes hadjárat a bolsevizmus ellen. Eseményekkel terhes sulyos esztendő, mely azonban megérlelte a győzelembe vetett hit minden biztosítékát.

Churchill Amerikában

A kétségbeejtő hadihelyzet miatt a legnagyobb titokban Washingtonba utazott, hogy Roosevelt köztársasági elnökkel új terveket főzzön ki

A tárgyalások a legnagyobb titokban folynak

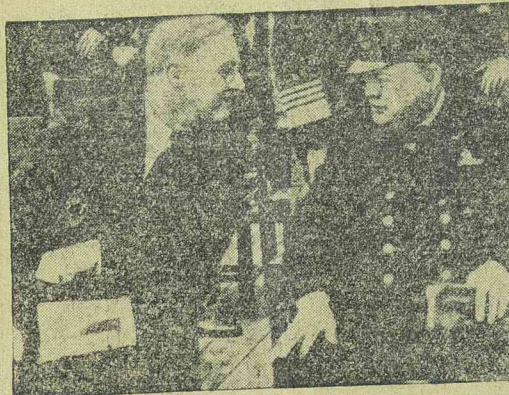
A szenzáció erejével hatott tegnap hajnalban a londoni rádiónak az a hivatalos jelentése, melyet a Német Távíratok Iroda nyomban közvetített, hogy Churchill angol miniszterelnök a legnagyobb titokban, hogy arról még miniszter társai sem tudtak, Amerikába utazott. Kíséretében volt a vezérkari főnök és ennek titkára is.

Washingtoni jelentés szerint Churchill már meg is érkezett az Egyesült Államok fővárosába és azonnal megkezdte tanácskozásait Roosevelt amerikai köztársasági elnökkel. A tárgyalások célja, hogy közös tervben állapodjanak meg, miként volna lehetsé-

helyzet megbeszélése céljából. A legutóbbi harcéri események folytán ugyanis a helyzet az angolszászok részére válságossá lett. A Földközi-tengeren a tengelyhatalmak az urak, Afrikában az angolok vereséget szenvedtek, melynek folytán Tobrukot is elveszítették, az Atlanti-óceánon pedig a buvárnaszádok állandó veszedelmet jelentenek a hajózás számára. Súlyossá teszi a helyzetet, hogy a japánok a Távolkeleten megverték a kínaiakat és a szovjetcsapatok nagy offenzívájára összeomlott, mielőtt kifejlődhetett volna.

A lapok washingtoni tudósítói tegnap Roosevelt titkára magához kérte és tíz perccel a Roosevelt és Churchill közötti tanácskozás megkezdése előtt közölte velük az angol miniszterelnöknek Washingtonba való érkezését. Figyelmeztették, hogy a két államfő közötti tanácskozások a legnagyobb titokban folynak és ezen a héten ne is kíséreljék meg, hogy nyilatkozatot kapjanak.

Churchillnek ez nem első amerikai útja. A brit miniszterelnök tavaly, mikor nagyon szorult helyzetben voltak a plutokrata szövetségesek, szintén Amerikába utazott, hogy Roosevelttel tárgyaljon. Akkoriban a Prince of Wales angol csatahajón folytak a tanácskozások. Akkor is nagy titokban tárgyaltak és „valahonnan az Atlanti-óceánról” röpitették világra a híreket állítólag szenzációs megállapodásokról, melyek hivatottak az egész harcéri helyzetet gyökerében megváltoztatni. A Prince of Wales azóta a japánok jóvoltából a tenger fenekén nyugszik és Churchill ezuttal a szárazföldön főzi a terveket barátjával, a legnagyobb háborus uszítóval. 1941. augusztus hava óta még egy év sem telt el és a hadihelyzet — Roosevelt és Churchill minden propagandája ellenére — még inkább a tengelyhatalmak javára billent és ezen nem fog változtatni az sem, ha Churchill és Roosevelt most újra összeülnek nagy tervek kidolgozására. A háborút nem szavak, hanem tettek döntik el. A tettek pedig az Indiai-óceántól az Atlanti-óceánig és a Jeges-tengertől a Déli-tengerig a tengelyhatalmak nagy fölényét bizonyítják.

ges a naponta növekvő hajótérhiányon segíteni és miként lehetne védekezni a buvárnaszádok veszedelme ellen.

A Német Távíratok Iroda berlini jelentése szerint a londoni rádió tegnap hajnali két órakor hozta nyilvánosságra a brit miniszterelnök utazását Amerikába. A bejelentés Angliában a legnagyobb meglepetést keltette annál inkább, mert a tervezett utazásról csak a kormány néhány tagja és egy-két magasrangú vezérkari tiszt tudott.

Churchill kedden a királynál volt kihallgatáson és bejelentette, hogy Amerikába kíván utazni a hadi

Négy kérdés körül forognak Churchill és Roosevelt tárgyalásai

A Német Távíratok Iroda ismerteti a Reuter angol hírszolgálati ügynökség diplomáciai levelezőjének közlését, mely szerint a Churchill és Roosevelt között folyó tárgyalások négy kérdés körül forognak:

1. A második arcvonal létesítése.
2. A hadianyag szállításának ügye.
3. A közel- és távolkeleti hadviselés ügye.
4. Az Egyesült Államok Angliába, Szovjetországba és Kinába irányuló szállításainak ügye.

Az újságíró nem tartja valószínűnek, hogy Churchill washingtoni tartózkodása alatt a nyilvánosság előtt mutatkoznék.

Churchill látogatásának legfőbb oka megteremteni annak lehetőségét, hogy villámgyors döntéseket hozhassanak.

Elfogták és agyonlőtték Heydrich gyilkosait

Angol repülőgépről ejtőernyővel ereszkedtek le a védnökség területén és a merénylet végrehajtása után egy prágai templomban rejtőzködtek

Heydrich Reinhard rendőrtábornok, helyettes cseh-morva birodalmi védnök merénylőit a német rendőrség — mint Prágából hivatalosan jelentik — erélyes nyomozás után leleplezte. A birodalmi védnök gyilkosai a merénylet elkövetése után egy prágai templomban rejtőzködtek el. A német állambiztonsági közegek június 18-án hajnalban rajtuk ütöttek. A

gyilkosokat letartóztatásuk során agyonlőtték s ez lett a sorsa bűntársaiknak is.

A vizsgálat folyamán megállapítást nyert, hogy a szóbanforgó összes személyek a cseh népcsoport tagjai. Angol repülőgépeken érkeztek és ejtőernyővel ereszkedtek le a védnökségben, azzal a megbízással, hogy végrehajtsák a merényletet Heydrich ellen.

Német—olasz—japán segítség nélkül India sohasem rázhathatja le az angol uralmat

Róméból jelenti a Rador: Subhas Chandra Bose indus nemzeti vezér a Giornale a Itana berlini munkatársa előtt ismertette munkatervét.

Az olasz újságíró bevezetőjeben méltatja Bose egyensúlyát és szerepét és hangsúlyozza, hogy az indus nacionalista vezér töretlen akarattal narcoi népe szabadságáért és függetlenségéért. Bose a tettek embere, aki nem épít legvárakat, hanem a valóság alapozza minden kezdeményezését.

Ő volt az első indus politikus, aki nyíltan és határozottan szembeszállt a London befolyása alatt álló indiai körök fasisztaiellenes propagandájával.

A Giornale d'Italia munkatársának kérdéseire Bose kijelentette, hogy minden Angliával szemben ellenséges hatalom baráti hatalom az indus nép számára, mert mindazok az országok, melyek Nagy-Britannia ellen küzdenek,

előmozdítják és siettetik India függetlenségének kivívását.

— India függetlenségét a hármass egyezmény hatalmainak háborúja nélkül nem lehetne megvalósítani, — mondotta. — India népe számot kezd vetni azzal, hogy a hármass egyezmény hatalmaival való külpolitikai együttműködés egyáltalában nem jelenti azt, hogy a belpolitikában korlátozásokat alkalmaznak és más népek által elfogadott formákat és rendszereket feltétlenül magukévá tegyenek.

Miután Bose ismételtén utalt arra, hogy minden angolelles indus a hármass egyezmény hatalmainak barátja, megemlékezett azokról a megbeszélésekről, melyeket Hitler német birodalmi vezér és kancellárral, valamint Mussolini olasz miniszterelnökkel folytatott.

— Ezek a megbeszélések meggyőztek arról, hogy Hitler és Mussolini India legjobb barátja, — mondotta szöszert Bose. — Ez a meggyőződés hatott át akkor is, amikor a német és olasz kormányvezetőkkel tárgyaltam India függetlenségéről. India népe nagyon jól tudja, hogy a Führer és a Duce nagy népeik megszélyesítője.

Az olasz újságíró ezután megkérdezte az indus vezetőtől, mi a terve a legközelebbi jövőben? Bose azt felelte, hogy folytatják a propagandamozgalmat, adott pillanatban azonban a fegyverek veszik át a szót.

— Azt hiszem, ez a pillanat már közel van, — mondotta, — a minap maga Gandhi is nyíltan megüzente Londonnak, hogy

az angoloknak el kell távozniuk Indiából.

— Lehet, hogy az indus népnek külső segítségre lesz szüksége, — fejezte be nyilatkozatát Bose, — és lehet, hogy a hármass egyezmény hatalmaitól kapjuk meg a szükséges támogatást és eszközöket ebben a szabadságharcban. (Rador.)

Márton Aron püspök Devan

Virágosó közben vonult az egyházfő a templomba — A hívők térdénálva bucsuztak a főpásztortól

Márton Aron erdélyi római katolikus püspök meglátogatta devai híveit. Utjára elkísérte Jénagy Ferenc dr. egyházmegyei előadó és Birton István püspöki titkár. A templom előtt P. Györgyjakab Bernardin plébános a papság és a hívek nevében intézett meleg szavakat a főpásztorhoz, dr. Kolozsy Mártonné pedig a devai katolikus nők és Szent Ferenc III. rendje részéről gyönyörű fehérrozsza csokor kíséretében köszöntötte a püspököt. A fogadás után Jézus Szíve ájtatosság volt a templomban, amelyet áldás fejezett be, Márton Aron püspök az éjszakát a ferencendi kolostorban töltötte.

Másnap délelőtt tíz óraker Márton Aron a csángótelepi Szent Antal templomba ment, ahol fényes papi segédlettel főpapi

misét mondott

A devai katolikusok megható módon mutatták ragaszkodásukat és szeretetüket a püspök iránt. A templom bejáratától az oltárlépcsőig sorfalat álltak az elemi iskolai tanulók fehér ruhában, a csángó leányok ünnepi ruhában fehér szegfűből készült pártával, a csángó ifjak fehér-fekete ünneplőben. Kalapjuk mellett árvalányhajjal, férfiak és nők, az Alba-Iulia-gyulafehérvári Mailath-főgimnázium tanulói és sok hívő, akik zsufolásig megtöltötték a templom hajóját.

A püspöknek a templomba érkezésekor az elemi iskolai növendékek énekkara énekelt, majd a kisleányok egy csoportja mezei virágokból készült pompás csokrot nyújtott át. A püspök „Isten hallgassa meg imátoikat” szavakkal megköszönte a kicsinyek kedvességét és

a hívők virágosója

között bevonult a templomba. A tölgyfaágakkal, fehér rózsákkal és szegfűkkel feldisznított templomban „Isten hozott!” felíras köszöntötte a főpásztort. Az evangéliumkor P. Fejér Ignác Hunedoara-vađahunyadi hittudományi főiskolai tanár mondott beszédet:

— A legnagyobb kincs életünkben — mondotta — a templom. Itt kapunk hitet, reményt és szeretetet. Itt kapjuk meg a szeretetnek azt a felbecsülhetetlen értékét, amelyet a gyóntató papok megköntnek és feloldanak. Itt lesz tiszta a szívünk, hasonlatosan ahhoz a fehér liliomhoz, amelyet a kis Jézus tart kezében a Szent Antal szobron. Őrizzük meg szívünk és

lelkünk, imáink és keresztény hitünk tisztaságát, hogy életutunkon büntetlenül járassunk.

A mise végeztével Márton Aron püspök

főpapi áldás

osztott, majd először, a felnőtteket, azután az iskolai tanulókat, csángóifjakat és csángóleányokat résziesítette az áldozás szentségében. A szentáldozás után a főpásztor rövid és egyszerű, de lélekből fakadó beszédet intézett a hívekhez, akik közül rengetegen sirva hallgatták szavait. — Drága jó testvéreim, eljöttem hozzátok, — mondotta. — Eljöttem, hogy köröttekben, mellettek legyenek. Eljöttem, hogy itteni híveimmel kérjék a jó Istent, óvjon meg, mert Ő az, aki rüdenkinek gondját viseli.

Pápai áldás után a püspök elhagyta a templomot, amely előtt a hívők

térdénálva várták,

míg elhalad előttük. A ferencendi kolostorban végbe ment ebéd után délután öt óraker a püspök gépkocsin elutazott Deváról. Távozásakor a csángótelepi templom előtt az országuton felsorakozott a telep lakosága és valóságos virágosóval árasztották el a főpapot, majd amikor kiszállt, hogy áldást osszon, fehér rózsákkal és szegfűkkel disznították fel a gépkocsit. A hívők lelkes éljenzése közben indult utnak a gépkocsi. Márton Aron és devai hívei örökre elválaszthatatlank maradnak a tiszta keresztényi szeretetben.

A csángótelepi püspöki fogadtatás megrendezésének érdeme P. Szabó ferencendi atyát illeti.

(F. O.)

A tolvajnyelv legrégibb irodalmi emlékei Villon világhírű balladái nyertek megörökítést

Tolvajok, betörők, hamis kártyások és másféle sötét elemek, gazságaik különbözősége ellenére is ismerik egymást és összetartanak, mint végeményben egyszem közület tagjai. A földalatti társadalom ez amelynek megvannak a saját törvényes szabályai, sőt bizonyos etikával is rendelkezik, úgy hívják, hogy rablóbecsület. Különös furcsaság ez, de csak az tud igazában róluk számot adni, aki életüket alaposan ismeri. Szerves kapcsolatok vannak egymással a nemzetközi szélhámosok és tolvajok, akik mindenütt megismerik és számon tartják egymást, nem mese tehát az amit a detektívregényírők, hogy a tolvajoknak is megvan a nemzet szervezeteik.

Ismerjük is őket alaposan a rendőrség szakemberei és a detektívek, akik közvetlen érintkezésben vannak ezzel a földalatti társadalommal, a szüntelen nyomozás során. Az írók között is akadnak sokakat érdekel a Bas fonds élete, szeretnek nézegetni sőt gyakran bejemenyülni ebbe az ingoványos társadalomba, amely annyi különös érdekességet ígér a tollmunkának. Voltak és vannak írók jónéhányan, akik költöznek a gyanus negyedekbe és hosszabb ideig laknak ott, hogy igaz és tőkéletes képeket adhasson vissza azt, amit a bűnözők körében átéltek és tapasztaltak. Természetesen ez nem könnyű dolog, mert alvilág embereinek kelj hasonlítani külsőre és életmódjára szokásaikhoz is, amelyek merőben különböznek a rendes emberek szokásaitól és életformájától.

Mindenekelőtt pedig ismerni kell a nyelvet, a különös idiomát, amelyen a tolvajok, betörők, miskártyások és egyéb bűnözők beszélnek, azt a játszórú nyelvjárást, amelyet tolvajnyelvnek, tolvaj hadovának neveznek. Ez a tolvajnyelv minden más, és más de minden országban megvan. Külön nyelvjárása van a londoni Whitechapel-negyednek, a hamburgi Sankt Paulinak, a newyorki gangster nyelvjárásnak vagy az Angyalföldnek. Van hely, ahol csak néhány szóból áll a tolvajnyelvkészlet, van ahol szonó olyan kifejlődött tolvajnyelv is, amely sokszor szóval ékeskedik. Ilyen volt a legrégibb tolvajnyelv a tizenötödik században Franciaországban használt couquillard nyelv.

Ez a nyelv volt az elődje a modern francia nyelvnek, amelynek azonban nincsenek semmi nyelvtani összefüggései ezzel az ősi jdiomával. Hogy miért volt olyan gazdag az akkori tolvajnyelv, ennek oka még századok, távlatából is megmagyarázhatók. Akkoriban ugyanis a tolvajok száma óriási volt, egyetlen nagy szervezetbe tömörültek, a bűnözők különböző osztályokba specializáltak magukat és büszkén munkodott felettük a tolvajok királya. A couquillard a legrégibb rabló-zsargon és hogy mindmáig töretlen éppében az utókorra megmaradt, azt egy csodálatos irodalmi dokumentumnak köszönhetjük. Ez az irodalmi emlék egyúttal a világy egyik legnagyobb költő mekműve.

Villon balladái, a tolvajnyelv legősibb emlékei Villon mesterien kezelte ezt a nyelvet, minden jelentését és árnyalatait ismerte, tehát teljes gazdasággal maradt fenn a couquillard élénk, friss, eleven nyelv félévezred távlatából is. Villon nagyszerűen ismeri a tolvajnyelvet és pedig azért, mert ő is hozzájuk tartozott. Bűnös, züllött alak volt egész életében és csak a véletlen szerencse műve volt, hogy elkerülte a bifát. Azért mégis tagadhatatlan, hogy bűnös porlók is a francják legnagyobb költője volt, aki az örök valóság számára írta az ő halhatatlan balladáit. Ezkel együtt egy példátlan nyelvészeti kincset is gyótt a késői századoknak midőn érintetlen eredetiségében megmentette a legősibb tolvajnyelvet. (F)

MA!

ARO kert-mozi

Egyellen Aradon kerthelyiséggel

Telefón 24-45

Paul Hörbiger
Georg Alexander
Grete Weiser

legragyogóbb vigjátéka

EZEK A FÉRFIAK!

Ez a film tele humorral és helyzetkomikummal
Előadások naponta 3, 5, 7-10 és 9: 0-kor a kertben
Ezt a filmet mindenkinek meg kell néznie!

Szebasztopol erődítményövezetének egész északi részét sikerült már elfoglalni

A keleti harctéren minden figyelem Szebasztopol felé irányul. A német és román csapatok akacs harcokban, kemény ellenállás legyőzése után ma már a város kapui előtt állanak. A Gorkij és Szibéria nevű erődök elfoglalása után a támadó csapatok a legnagyobb nehézségeket leküzdve és a várost teljesen körülzárták. Katonai körökben valószínűnek tartják, hogy Szebasztopol néhány napon belül elesik és a bolsevisták csak azért védik még, mert szeretnék az ott felhalmozott sok anyagot a tengeren át elszállítani. A német légiő is résen van azonban és állandó bombázásaival akadályozza a zavartalan forgalmat a kikötőn keresztül. Ez különben most már a német nehéztűzergyűnek tüzeiben van.

Afrikában a Rommel győztes páncélosai által elért eredmény mindinkább nyer jelentőségét. Az angolokat újra meglepte a tengelyhatalmak hadvezetése és fejvesztetten menekülnek. Tobruk ma már veszélyben. A kettészakított angol hadsereg kétségbeesetten igyekezik menekülni a szoritóból, de a németek és olaszok minden ellentámadást visszautasítanak és mind szűkebb térre szorítják a műveleteket. Az angolok régi receptjük szerint itt is kímélték a drága angol vért és indiai meg De aruló francia generális által félrevezették francia csapatokat kiűlték tüzbe. Ennek a híre eljutott abba is az ott állomásozó degaulleisták közé és igen nagy elkeseredést váltott ki körükben. Az afrikai harcokban különösen sok volt a francia halott.

A tengereken aratot újabb tengelygyőzelem valószínűleg megdöbentette az amerikai és a közvéleményt. A washingtoni tengerészeti hivatal mindent elkövetett, hogy a buvárhajók veszedelmességgel, de a rendszabályok nem használtak semmit, amint azt a legutóbb elért sikerek is bizonyítják, amikor a németek tizenkilenc hajót süllyesztettek el az Atlanti-óceánon.

A német főhadiszállás legújabb jelentése

A német vezéri főhadiszállásnak pénteken délelőtt legújabb jelentése szerint a Szebasztopol elütemezések tegnap döntő eseményt hoztak. Az észak-északi részén német fegyverszék átörte a léptett védelmi vonalat és széles arcvonalon elvást a várostól északra fekvő tengeröblöt. Ezzel tizenhárom napon belül egyetlen erődítmény kivételével az egész északi részét a németek kezükbe kapták. A bolsevisták elkeseredett ellentámadásokat tettek. A Szebasztopotól délre eső részen az angol csapatok kivették a bolsevistákat igen fontos állásaikból. Június 7-17 között 7585 gépkocsit, 10000 tonna hadifegyvert és 20 páncokecsőt, 68 repülőgépet és egy nácistörő ütőet zsákmányoltak. Az utóbbi harckor folyamán 1288 kiserődöt vettek be és 19 aknát szedtek fel.

Az angol közvéleményt félrevezették

Rómából jelenti a Rador: A Líbiában és a Földközi-tengeren elszüvetett brit vereségek Angliában a közvéleményt és elkeseredést váltották ki. A brit közvélemény kiábrándulása annál nagyobb, mivel a hatalmas brit propagandának az utóbbi hetekben sikerült derülőt hangulatot teremteni, amely most a katasztrófális vereségek után hirtelen összeomlott és az ellenkező végletbe csapott át. A parlamenti képviselők és a közvélemény haragja már Sir Stafford Cripps ellen is fordult, mert azt várták, hogy megakadályozza régi hibák elismertetését. Sir Stafford Cripps azonban jóváhagyta a Churchill rendelkezéseit és utasításait és ezzel ő is a közvéleményé vált annak, hogy a brit kormány újból belesett régi hibáiba. Sir Stafford Crippset teszik felelőssé azért, hogy

A keleti front többi szakaszán tisztogatási műveletek folynak és az ellenségnek több helyi jellegű támadását visszautasították. Északon a német repülőgépek Murmanszk és Jokonga kikötőjét bombázták és elsüllyesztettek egy hatzert tonnás kereskedelmi hajót, egy másikát pedig megrongálták.

Északafrikában a német és olasz csapatok az ellenséget tovább keletre szorították vissza és Tobrukot körülzárták. A szákmány ezer hadifogoly, tíz páncélos és sok más hadianyag.

Anglia déli részén a német légiő Brightont bombázta és az áruraktárakban nagy tüzelet okozott. Egyes angol gépek Nyugatnémetország fölött dobtak le bombákat. Itt a polgári lakosságnak néhány áldozata volt.

Sztalin kedvéért feláldozta Auchinleck tábornokot és egész hadseregét.

A brit közvélemény elkeseredése az alsóházban is kifejezésre jutott, mert a legutóbbi ülésen azt követelték, a brit kormány

hagyjon fel a hajóvesztések eltitkolásával.

Az egyik munkáspárti képviselő felszólította a kormányt, hagyjon fel ezzel a struccpolitikával. Winter-ton konzervatív képviselő hangoztatta, hogy a közvélemény nem ismeri a brit hadiflotta helyzetét, de bizonyára kellemetlen meglepetésben lesz része, ha a jövő hónapban megtudja a valóságot.

Attlee helyettes miniszterelnök válaszában ígérte, tett, hogy megvizsgálja az ügyet és amennyiben lehetséges, intézkedni fog, hogy a jelenlegi módszereken változtassanak.

Az olasz újságírók Aradon át visszautaztak hazájukba

Bucurestiből jelenti a Rador: Az olasz újságírók, akik látogatást tettek Romániában, elhagyták Bucurestit és Aradon keresztül elindultak Róma felé. Bucsuztatásukra a fővárosi északi pályaudvaron megjelent Marcu Alexandru propagandaügyi miniszter és felesége, Icus Petre sajtóigazgató, Cisek O. W. helyettes igazgató, Solacolu Teodor a Rador távirati ügynökség igazgatója, Dragu és Miciora sajtótanácsosok, az olasz követség és konzulátus kiküldöttei és más számos előkelőség. Az olasz újságírókat utazásukon Ionescu Vladimir sajtótanácsos és Isbasescu tanár a propagandaügyi miniszterium műszaki tanácsosa kísérik. Elutazásuk előtt Guglielmitti, az olasz újságírók csoportjának vezetője nyilatkozott a Rador-ügynökség munkatársának és hangoztatta, hogy a Romániában tett látogatás mindig kellemes, kedves emlékek lesz. Hangoztatta, hogy mélyszégyenbenyomást gyakorolt rájuk a vendégszerető fogadtatás és ezért köszönetét fejezte ki. Utalt arra, hogy a román földművest úgy ismerték meg, mint szorgalmas, becsületes embert és jó hazafit. Megismerhették a román katonát s annak bátorságát magasra értékelték. Láthatták azt a nagy és szorgalmas munkát, amelyet az ország fejlődése érdekében mindenütt végeznek és amely hatalmas ütemben folyik. Nyilatkozata végén Romániát és a közös győzelmet éltette. Az olasz újságírók az őszinte és szíves barátság légkörében váltak meg román kártársaiktól.

A legfelső szovjettanács jóváhagyta az angol szovjet szerződést

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A szovjet rádió közölte, hogy a legfelső szovjettanács csütörtökön este a Kremlben rendkívüli ülést tartott a Molotov által május 26-án Londonban megkötött angol-szovjet szerződés jóváhagyása céljából. A páholyokban megjelentek a legfelső szovjettanács tagjain kívül a szovjet kormány tagjai is. Molotov jelentést tett londoni és washingtoni tárgyalásairól, azután meghallgatták az egyes szovjetközletársaságok képviselőinek nyilatkozatait, majd határozatilag ki-mondották a szóbanforgó szerződés jóváhagyását. (Rador).

Robbanás egy benzinraktárban két halottal

Pitestin robbanás történt a Petrolul kőolajtársaság tulajdonát képező benzinraktárban. A robbanás ereje összerombolta az épületet és a romok alól holtan húzták ki Cohn Sandut, valamint Badea Anghel-t a benzinraktár két alkalmazottját. Chirita Njcolae munkás, aki a benzinraktár két tartályát akarta megtisztítani, súlyosan megsebesült. Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy Badea Anghel össze-verekedett Cohn Sanduval, aki vilhamoslámpát tartott a kezében. Verekedés közben a lámpa körtéje eltört és ettől felrobbantak a benzinraktár földalatti raktárában összegyűlt benzingázok. A tartályok üresek voltak és a benzinraktárban csupán néhány liter benzin volt.

A magyar GyOSZ alapításának negyvenéves fordulója. A magyar gyáriparosok országos szövetsége alapításának negyvenedik évfordulója alkalmából összefoglaló munkát adott ki. A könyv bevezető része általános gazdaságpolitikai tényeket állapít meg és termelési statisztikát ábrázoló táblázatban összesítő adatokat közöl. A táblázatból megtudható, hogy 1921-ben 979.4 millió pengő volt a magyar gyáripár termelési volumenje, 1939-ben ez az összeg 3767.6 millió pengőre emelkedett. Ugyanezen idő alatt az ipartelepek száma 2145-ről 3287-re növekedett.

Árúbabocsátásának szigorú büntetés standard-cikk árúbabocsátásának önkényes korlátozása miatt

Erdekes szabotázsügyben hirdettetett ítéletet az új törvényszék. Az „Azuga” Rt. szövetgyárt, valamint Luhas Ernest és Marol Daniel, Campineanu utca szám alatti textilkereskedőket különleges bíróság állították, mert megtagadták egyes „Standard” árucikkek árúbabocsátását és nem is helyeztek ki-rakba ezekből kellő választékot. A vádlottak azzal védekeztek, hogy ők eleget tettek a törvény előírás-nak, amikor a vevőknek csak egy vég, egy színű övetet mutattak be, mert szegényebb vevők kiszol-gálásáról volt szó, akik — szerintük — nélkülözhetik azt a fényűzést, hogy színek szerint válogathassanak az árúk között. A vádlottak kijelentették, hogy a „standard” megjelölést ők így értelmezik. A bíróság különösképpen münösítette ezt a védekezést, visszautasi-totta a vádlottak érvelését és Luhas Ernest valamint Marol Daniel kereskedőket egy egy évi elzárásra, az „Azuga” Rt.-t pedig 200.000 lei pénzbüntetésre ítélték. (Rador).

FORUM (Arad) nyáron is nagy ünneket játszik. Városunk egy-düli jól szellőztetett kellemesen hívós terme. Telefon 20-10. Előadá-sok 5. 7. 15. 9.30. Mindenpan 3-kor matiné 30 lei egyénes árral

Ma!
Fordulatos szerelmi regény, tele humorral

Anglegény háztartás

A főszerepben **KARIN HARDT, VOLKER VON COLLANCE** 18. sz. hirdető

URANIA (Arad) Telefon 12-32. Előadások 5, 7.15 és 9.30 Csütörtök, szombat matiné 30 lei helyiárral

Beniamino Gigli, Carola Höhn
Legnagyobb zenés filmje

Édesanyám
Legújabb ONC és UFA háborus hirdők

HIREK

Timisoarai szerkesztőség és kiadóhivatal:

L. Piața Brătianu 3. Telefon: 28-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és reklámok Reclama hirdetőirodában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.

Aradi szerkesztő: Babuczy György.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Hétoldos kézbesítéssel együtt egy óra 110.— lei, negyed-
évre 330.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei.
Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.—
pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Egyes példány ára hétköznapiakon 26 fillér, vasárnap 30
fillér. Hatóságoknak, közhatalóknak és közüzemeknek,
gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a
rendes előfizetési díj kétszerese.

Tulburgó munkatárs

A „Bivajytasnádi Híradó” című napilap szerkesztője
szemére vetette egyik munkatársának, hogy a környék-
beli eseményekről irt tudósításból rendszeresen kifejezti a
szereplők nevét, pedig ez nagyon fontos az előfizetők szá-
mának növelése szempontjából.

Ha ez még egyszer előfordul, — fejezte be szigorú
figyelmeztetését a bivajytasnádi s: jto mindenható ur: és
irányítója, — akkor nem tartok többé igényt a szolgálata-
ira. Ez pedig, tudhatja ön, mit jelent. Nincs más lap
Bivajytasnádon, tehát ön elmehet napszámosnak...

Az ilyenképpen megintett munkatárs nagyon szí-
vére vette a dorgatóriumot és néhány nap múlva a követ-
kező beszámoló tette gazdája iró-sztalára:

A viljám áldozatai. Tegnap hajnalban heves vi-
har tombolt Bivajytasnádon és környékén. A viljám
becsapott Kelep Elek helybeli gazdálkodó istálló-
jába és három tehenet — névszerint a Riskát,
Bimbót és Virágot — halálra sújtotta. Az áldozat-
ok lizszervedtek. Irántuk a négy részvét nyilvánult
meg.

— **Kihallgatás a pápánál.** Vatikánvárosból jelen-
tik: A pápa külön kihallgatáson fogadta Serédi Jusztí-
nián bíboros-hercegprímást, aki utána hosszabb
deig tartó látogatáson volt Maglione bíboros-államtit-
kárnál.

— **Közigazgatási vezérfelügyelők értekezlete.** Po-
pescu Dumitru tábornok, belügyminiszter elnökjé-
vel a közigazgatási vezérfelügyelők értekezletet tar-
tottak Bucurestiben, mely alkalommal megtárgyalták
a közigazgatási személyzet helyzetének ügyét, vonat-
kozással a kinevezésekre, áthelyezésekre és előlép-
tetésekre az egyes felügyelőségek hatáskörén belül
és országos viszonylatban is. Az értekezlet a továb-
bjak során foglalkozott az együttműködési tanácsok
munkásságával és ugy intekedett, hogy ezek a ta-
nácsok havonta rendszeresen ülést tartsanak, a közi-
gazgatási szemlékörtak alkalmából pedig az illeté-
kes szervek érintkezésbe lépnek a lakosokkal, hogy
meghálgassák kívánságaikat vagy esetleges paná-
szaikat.

— **Paniribány Montevideóban.** Az El Pueblo című
montevideói újság bejelentette olvasóinak hogy papir-
hiány következtében kénytelen megjelenését beszünt-
tetni.

— **Az európai ifjuság szövetsége megalakult azon**
az ifjusági értekezleten, melyet Wejmarban tartot-
tak és melyen az európai ifjusági vezetők vettek
részt. A szövetséghez csatlakoztak a német, olasz,
román, magyar, horvát, tót, flamand, vajlon és hol-
land ifjusági szervezetek.

— **Lemondott a kubai kormány.** A Német Távi-
irati Iroda jelentése szerint a bostoni rádió közölte,
hogy a kubai kormány lemondott. A lemondás okát
nem közölte.

— **Öngyilkos lett a rendőrségi fogdában.** A bre-
zai rendőrség fogdában nadragszójával felakasz-
totta magát Savu Ion negyvenhárom éves Timisoara-
temesvári származású póstás. A nyomozás során
megállapították hogy Savu Ion részegen megjelent
Manolescu Mária, a községi bíró feleségének lakásá-
ban és néhány háztartási tárgyat követelt. Amikor
az asszony nem adta oda a kért dolgokat, seprőnyéllel
rátámadt és feibe akarta ütni. Dühködés közben az
asszony a földrezuhant és elájult. A póstás menekül-
ni akart de elfogták. Számot adva magának helyzete
súlyosságáról a fogdában öngyilkos lett. A hatóság-
ok elrendelték holtteste felboncolását.

— **Az első német egység villamoskocsi.** Német-
országban a bochuk-gelsenkircheni villamosvasutak
állították szolgálatba elsőnek az egységes bi-
rodalmi villamoskocsi előírásai szerint épített
kocsit. A hatvan-nvoleon utast befogadó ko-
csi a tói önműködőleg nyílnak és zárulnak,
oldalfalai a kilátás mekkönnyítésére majdnem telje-
sen üvegből vannak. A megállók nevét hányszoró
monda be, állandóan jó levegőről, modern szellőzte-
tőberendezések gondoskodnak.

— **Uj francia követ Törökországban.** Vichyből
jelentik, hogy Franciaország volt moszkvai követét
Ankarába neveztek ki követnek.

— **Hadbavonultak érettségi vizsgája.** Bucurestí-
ből jelentik: A nemzetművelési miniszterium, tekint-
ettel arra, hogy a most lefolyt érettségi vizsgákon
több hadbavonult jelölt nem jelenhetett meg, ugy
határozott, hogy 1942/43 telén ezek számára külön
érettségi vizsgát tartanak. A nagyvezérkar hozzájá-
rulásával az érdekeltek nagyobb szabadságot kapnak
az érettségi vizsgára való készülésre és jelentkezésre.

— **Unitárius istentisztelet.** A Timisoara-temesvári
unitárius egyházközség értesíti hivat, hogy június
21-én, vasárnap délután öt órakor a belvárosi evan-
gélizus templomban unitárius istentisztelet lesz.

— **A Timisoara-temesvári hadkiegészítő parancs-
nokság közleménye.** A Timisoara-temesvári had-
kiegészítő parancsnokság közli az 1941—1946 korsz-
tályokba tartozó zsidókkal, akik a Sibju-nagyszebeni
felülvizsgáló bizottság előtt voltak, valamint az orvosi
felmentéssel rendelkezettek, akiknek felmentése le-
járt hogy hétfőn, június 22-én jelenjenek meg reggel
nyolc órakor a hadkiegészítő parancsnokság udvarán.
Ugyanazon a napon délután három órakor jelentke-
zzenek azok a zsidók, akik még nem jelentkeztek köz-
munkára. Mindazok, akik a jelentkezésnek nem tesz-
nek eleget, büntetésben részesülnek.

— **Kétös gyilkosság Iasjban.** Eddig még ismer-
etlen tettesek pentoltak Leizer Avram Iasj keres-
kedő házába és ugy a kereskedőt, mint feleséget meg-
ölték. A banditák atkuttatták a házat, de vajlam meg-
zavarhatta őket munkájukban, mert a házaspár ha-
lászobájával szomszédok szobába nem hatoltak be és
igy a kereskedő két gyermeke megmenekült a halál-
tól. A gyilkosságot hajnalban a szomszédok vették
észre és értesítették a rendőrséget, amely megindí-
totta a nyomozást. Valószínű, hogy a gyilkosságot
bosszúból követték el.

— **Mekkora erőfeszítésre van szükség egy szeg
kihuzásához?** Az ujkori írápítészetben a szeg mint
összekötő elem kiemelkedő szerepet játszik. Erre való
tekintettel a német mérnökök szövetségének fámeg-
munkálási szakcsoportja nagy figyelmet szentel a
szegelési technikával összefüggő kérdéseknek és leg-
utóbb például a szegeknek a kihuzással szemben ta-
nusított ellenállását vette vizsgálat alá. 340 kísérlet-
ből kiderült, hogy ez az ellenállás a szeg nagyságá-
tól, a deszka vastagságától és nedvességtartalmától
függ. Két centiméter vastag deszkánál és 3.1 millimé-
ter átmérőjű rövid szegnél a legyzendő ellenállás
75—150 kilogram között ingadozik, minimális közép-
értéke 90 kilogram. Közvetlenül a beverés után a
hosszu szegek négyzetcentiméterenkint 20—23 kiló-
gramos tapadási feszültséget mutattak, két nappal
később azonban ez az ellenállás már 20 százalékkal
csökkent.

— **Vizbefulladt egy kisleány.** Gaspar Zoe tíz éves
leány, aki szüleiivel a Dolj megyei Gogos községben
lakott, hazafelé igyekezett. Utközben egy mélyvízű tó
mellett haladt el. A kisleány megcsuszott és a vízbe
zuhant, ahol megfulladt.

— **Egész könyv egyetlen kilencszet 12 centimé-
teres filmen.** A kisfilm elvének felhasználásával Frie-
ser drezdai egyetemi tanár eljárást dolgozott ki,
melynek segítségével egyetlen 9-szer 12 centiméteres
lemezre nem kevesebb, mint 10.000 könyvoldalt lehet
felvenni. Az eljárás lényegét a kisfilmen történő köz-
beeső felvételek alkalmazása alkotja. Az így nyert
ugynevezett „mikrátokat” fényérzékeny papírra való
nagyítással vagy pedig közvetlenül nagyító olvasóké-
szülékekkel lehet olvashatókká tenni. Ilyen módon
értékes könyvtárakat lehetne felvenni és nemcsak
szük helyen felraktározni, hanem az eredeti példá-
nyok kímélésére egyben az olvasótermek rendelkezé-
sére is bocsátani.

— **NAGYFONTOSSÁGU SPANYOL MINI-
TERTANÁCS.** Madridból jelenti a Német Távi-
Iroda: Franco tábornok enőktele miatt tegnap ös-
ült a spanyol minisztertanács, melynek nemzeti
politikai körökben igen nagy jelentőséget tulajdi-
tanak. A minisztertanácson elhatározták, hogy
hadügyminisztert felmentik állásától és szolgá-
beosztását a hadseregben később állapítják meg,
vábbá nyolc dandártábornokot hadtesttábornok
több ezredest pedig dandártábornokká neveztek ki.

— **Örökimadás az erzsébetvárosi plébá-
ni templomban.** A Timisoara-temesvári erzsébetvá-
római katolikus plébániatemplomban holnap, jun-
21-én, vasárnap az egyházmegyei örökimadás keret-
ben reggel 7 órakor szentségkítétel lesz, utána szem-
mise. Délelőtti ünnepi istentiszteleti sorrend. Este
órákor magyarnyelvű szentbeszéd, utána litánia,
dás és szentségbetétel.

— **Egyedülálló szegény asszony, akinek senkije
csen, hatvan évvel vájlain és súlyos betegséggel terhel
kéri a jósziví embereket hogy segítsenek rajta.** Cs.
Czeván Henrikné, Timisoara-Temesvár, IV., Str. Gelu

— **Halás szerezéselenség.** Lupsa Jeronim
városi házamester, aki a Brătianu köruton akart
menni, egy villamoskocsj elütötte és halálra gázo-

— **A svéd követ elutazott Kairóból.** Ankarai
lomáciai körökben megerősítik a hírt, hogy a kai-
svéd követ elhagyta állomáshelyét. Erre az ott
angol hatóságok kényszerítették, mert már het-
előtt megvonták tőle a kurirküldési jogot és sifri-
zont táviratait sem továbbították. Mivel a követ
nem teljesíthette hivatását, elutazott és Egyiptom
jelenleg Svédországnak nincsen diplomáciai képví-
lője.

— **Kijencvennégy lei az étolaj ára.** Megirtuk, ho-
Timisoara-Temesvárott a Belvárosban és Gyárvárosban
első számú étolajjegyre 25 dekagram olajat osztanak.
Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy az olaj ára kilógram-
kint 94 lei, vagyis a negyedikilógramért 23.50 leit
fizetni.

— **Vasbeton helyett „acélbeton”.** A német sz-
ványozási bizottság 1924-ben külön emléklapban ha-
ta a szakkörök tudomására, hogy nyersanyagszako-
tályának határozata szerint a jövőben minden olaj-
vasat, melyet utókezelés nélkül lehet kovácsolni, ac-
nak kell nevezni. Erre a határozatra való hivatkozá-
sal a német vasbetonbizottság nevet most „acélbet-
bizottság”-ra változtatta. Erzel egyben a német te-
nikai szaknyelvből is el fog tinni a vasbeton név.

— **Öngyilkos kereskedő.** Stefanescu Ion negyve-
három éves bucaresti kereskedő nadragszójával fel-
akasztotta magát és meghalt. Tettét családi ügy-
miatt követte el.

— **Biztosíték helyett önműködő biztosíték.**
szokásos biztosítékek helyett ma kis önműködők
használnak villanytelepeknél tulterhelés és rövidzá-
lat ellen. Ezen önműködők, pl. az AEG, Berlin, Elfa
Automaták, azt az előnyt biztosítják, hogy a tulter-
helt, vagy rövidzárlatos vezeték a tulterhelés leka-
csolása, vagy a hiba feloldása után rögtön üzembe-
lítható. Ehhez csak az automata kapcsológombját
megnyomni, amely az önműködő érintése által elmo-
dult a helyéről. Póthüvely már nem szükséges és il-
nem kerülünk zavarba, ha a villanyvilágítás „elöl-
dik”. Az önműködő kezelése egyszerű és veszélytelen.
Kis és rövidlejáratu tulterhelés ellen az Elfa-aut-
mata helyes biztosítása érzéketlen és csak hossza-
ideig tartó tulterhelés esetén, amely a telepre néz
veszedelmes lehet, válik érzékennyé. Meglevő telepe-
nél az Elfa-automaták pontosan ugy, mint a csava-
biztosítékek, a biztosítékestekbe csavarhatók. T-
vábbi előnyt jelent az Elfa-automaták használata v-
lanszerszámoknál és magasabb teljesítőképessé-
ben. Ezen önműködő automaták Németországban ma
nagy számban működnek.

CORSO (ARAD) Tel. 23-64

Egyedüli mozaó nyitott tetőve

Előadások 5, 7 30 és 9 30-kor

Ma

4 STAR

A FILMEK F LMJE:

Tino Rossi a legzengőbb hangú tenorista

Vivianne Romance a lezsebb filmszínésznő

Michel Simon a legnagyobb jellemző színész

Mireille Balin a leghatározosabb színésznő

A SZERELEM DALA

E film csupa báj, telive énekkel, táncsal és gyönyörű látványosságokkal

Nyári helyárak 49 és 40 le

Itt a nyár

Hivatatosan megérkezett. Junius 21-én leg-hosszabb a nappal és legrövidebb az éjjel. Ez után már észrevétlenül rövidülni kezdenek a napok egy arasznyit mindennap eloroznak a fényből az éjszaka árnyai, hogy a természet örök körforgásában vaskövetkezéssel elérkezzék ismét az ősze tél. Ez a nap, a tavasz és nyár találkozója, figyelmeztetés az embernek. Használjuk ki az időt, éljünk a napsugár áldásos erejével, ne csak éléskamránk téli fejszerezéséről gondoskodjunk, de raktározzuk el testünkben is a nyár melegét, energiáit. Aki nyáron szerette a napsugarat, nem fázik ugy télen... — mondják a tudósok. Ez a megáldott legegység szemünk előtt. A napsugár nem kerül pénzbe. Isten szabad ege alatt mindenkinek bőven jut belőle. Reméljük, hogy bőven... mert egy derűs, hosszú szép nyár valamiképp kárpótolhatna a téli megpróbáltatásokért a szeszélyes tavaszért.

— **Hühnlein Adolf** meghalt. Münchenből jelentik hogy ott hosszabb betegkedés után hatvanegy éves korában meghalt Hühnlein Adolf bírodalmi vezető, aki parancsnoka volt a nemzeti szocialista motorizált osztagoknak. Ilyen minőségben többször járt Romániában is és a Bánságban és Erdély több városában is megfordult.

— **Törvénytelenül törtült ügyvéd.** A fővárosi itélőtábla mint közigazgatási bíróság foglalkozott Apotecher Radu ügyvéd keresetével, akit az ügyvédkamarák szövetségének határozatával mint zsidót törölték az ifjovi ügyvédi kamará tagjai sorából. Az ügyvéd a tárgyaláson hangoztatta, hogy a határozat törvénytelen, mert az 1877-iki háboruban résztvett katonarvos leszármazottja és így reá nem vonatkozik a romanizálási törvény és ezt az ifjovi ügyvédi kamará is megállapította. Az itélőtábla helyt adott a keresetnek, megsemmisítette a határozatot és elrendelte, hogy Apotecher Radu vegyék fel az ügyvédek névsorába.

Takarékoskodjunk a kenyérrel!

— **Felrobbant gyorsfűző.** Segali Rachel fővárosi asszony ebédet akart készíteni egy gyorsfűzőn. Közben a gyorsfűző felrobbant és megsebesítette az asszonyt, aki súlyos égési sebeket szenvedett. Kórházba szállították.

— **Zsarolás miatt a vádlottak padján.** Szögyéni Kiss Endrét, a magyar nyelven megjelenő Erdélyi Futár című folyóirat tulajdonosa ellen zsarolás miatt bírói eljárást indítottak, — jelenti Bucurestiből a Rador. — Szögyéni Kiss Endre ellen az a vád, hogy a fővárosi Athenee Palace szállóban lakó Bobos Tulust azzal fenyegette meg, hogy nagy kellemetlenséget okoz neki, ha nem fizet hárminezer leit.

— **Az önkéntes mentők felhívása.** A Tímisoara-temesvári önkéntes mentőtársulat felkéri valamennyi partiótagját, hogy a náluk jelentkező pénzeszedőket, júli 1. urát fogadni és az aránylag csekély havi tagdíjakat beváltani sziveskedjenek, mivel a társulat mai anyagi helyzete nem engedi meg a tagdíjaknak kecsesimbeszedését, legkevésbé az azokról való lemondását.

— **Naponta 60.000 liter tej.** Európa létfontosságú zsir ellátásában a tejfeldolgozásnak különösen kiemelt szerep jut. Hogy ezen a téren a lehető legjobb eredményeket érhessek el, az illetékes német hatóságok elhatározták több nagy minta-tejüzem felállítását. Közülük az egyik a vorarlbergi Dornbrinben a napokban már meg is kezdte működését. Ez a nagy üzem naponta 60.000 liter tejet dolgoz fel és 1500 kilogramm vajot, valamint 4000 kilogramm sajtot állít elő. A szakkörök a legmodernebb termelési módszerekkel és csomagolási módszerekkel dolgozó üzem működéséből azt a következtetést vonták le, hogy inkább állattenyésztéssel foglalkozó vidékek termelőrejeknek kiaknázásában a dornbrinhez hasonló elvek szerint létesítendő nagyüzemek elsősorban szerepet fognak betölteni.

Junius 21-én, vasárnap délelőtt nyílik meg a

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK KOLLEKTIV KIÁLLÍTÁSA ARADON

GA tornaegyesület helyiségeiben, Avram Iancu-ter. 71

Boldoggáavatási perek Rómában

Mozgalom indult Kelemen Didák, Prohászka Ottokár és Kaszap István boldoggáavatása érdekében

Egyszerre három boldoggáavatási mozgalom is azon taradozik, hogy a római Szentszéknél egy-egy életszentség mércét emnyit kiváló egyéniség boldoggáavatását elérje. Ujabb keletű a jezsuiták mozgalma, mely a fiatalon meghalt Kaszap István jezsuita szerzetes boldoggáavatását készíti elő, valamint az a mozgalom, mely főpásztorának, Prohászka Ottokár püspöknek oltára emelésén fáradozik. Kelemen Didák minorita boldoggáavatási perének újrafelvételét néhány évvel ezelőtt kérték, úgyhogy ezidőszent három boldoggáavatási kezdeményezés foglalkoztatja az illetékes egyházi hatóságokat. Prohászka püspök boldoggáavatásának ugy időrendben a legujabb, az a körülmény azonban, hogy Szekesfehérvár hajdani püspöknek emlékét máris oly tisztelet veszi körül,

mely a halálától eltelt néhány esztendő távlatában szinte egyedülálló, arra enged következtetni, hogy e mozgalom hamar megtermi gyümölcsét. Kaszap István boldoggáavatását a nagytékintélyű jezsuita regeész világon elterjedt szervezete sürgeti s az az e kelő szerep, melyet a jezsuiták Rómában is betölnek, a legjelentősebb támogatást biztosítja ennek kezdeményezésnek is. Kelemen Didáknak, a XVI századbeli hittérítőnek — s mint a nép nevezte, „második Pázmánynak” — „a sok csudákkal tündöklött rothadatlán teste” Miskolcon van eltemetve és a miskolci minoriták néhány évvel ezelőtt kért hajdani rendfőnökük boldoggáavatási perének új felvételét.

Kelemen Didák — „azoknak vigasztalója és támogatója, kiktől mindenki irtóztott...”

Kelemen Didák a háromszékmegyei Baksafalván született, 1683-ban, fiatalon a minorita rendbe lépett, kivételes egyénisége és tudása csakhamar az élre emelte. 1717-ben a rendtartomány főnöke lett.

„Minden falunak legyen piébanája!” — volt a jelszava, de nemcsak a háború alatt megrongált, dülledező templomokat, sőt ujakat sikerült felépíttetnie, hanem ő alapította vagy szervezte ujja a legtöbb magyar minorita rendházat is. Tevékenységének főterülete: a hithirdetés volt. Férfias megjelenésű, zengő orgánnum szónok volt, kinek „Buzafejek” címen összegyűjtött beszédei (1729) mint a magyar barokk prózának Pázmány után második kiváló mesterét mutatják be.

Beszédeiben, de még vitáirataiban is soha egy, az ellenfelet sértő kitétel nem találunk. Pedig híres hitvitázó volt. Érvelése teljesen a lelkiélet tartja szem előtt és gyakran ő maga az érv: koldulóbarát volt, aki azonban nem sajtá magának, hanem a szegényeknek koldult, sőt koldulásból tartott fenn és élmezett nem érv, az ő kezdeményezésére épült iskolát s hemlékő növendékeit. Fényes tisztségeket ajánlottak neki, de hallani sem akart azokról. Leg-

hősiesebb cselekedetei, legendákat szülő önfeloldozása s a szenttéavatásat hara-a után ma: az első évben szorgalmazó kezvelemény a XVIII. század elején három nagy pestisjárványa alatt születtek me 1711-ben, 1718-ban és 1740-ben.

Életrajzírója, Károlyi Klára egyebek között jellemzi: „mely emberszeretete elég erőt adott neki az utalatos betegség iszonyainak elviselésére. S míg más papok rémulve menekültek a fertőzött helyekről, addig ő felkereste a baj fészkeket s azoknak lón vigasztalója és támogatója, kiktől mindenki irtóztott.

Faluról falura járt, hat-nyolc mértföldnyire, néhány váb is, alaminzát osztogatott, temetett...” Élet utolsó négy évét betegkedésben töltötte, de mgy is rendületlenül folytatta önsanyargató, böjti életmódját. A benne lobogó szent tüz 1744 ápril 28-án emésztette fel maradék erejét. Halála ut miskolci sirjánál számos csodás gyógyulás történt teste még ma is ön.

Hívó lelkek számos imameghallgatást tulajdonítanak imádságos közbenjárásának. 1944-ben lesz halálának kétszázéves fordulója.

Kaszap István, a szenvedés modern hőse

Kaszap István életének külső körülményei oly egyszerűek, hogy néhány vonással megrajzolhatók. 1916-ban született Szekesfehérváron. Diák volt és kongreganista, cserkész, egyes tornász. Belépett a jezsuita rendbe, hamarosan betegség vett erőt rajta és 1935-ben, tizenkilencéves korában meghalt. Szerzetes élete rövid ideje alatt oly bámulatos öntegyelemről, jellembeli sziládságról és erényes életéről tett tanubizonyoságot, hogy földön járó szentnek tartották.

A szenvedéseket példás béketűréssel viselte, a legrettenetesebb kínok között sem panaszkodott, hanem boldogan szenvedett és élete utolsó percét már előre mnyei születésnapjának nevezte. Ma már tünt életének fénye messzi országokba is átsugárzott. Olaszországban, Spanyolországban, Belgiumban, Franciaországban, Litvánában, Kínában és Amerikában is foglalkoznak csodálatos életével.

De nemcsak az ő belső felmagasztosodása volt csodás, hanem a tettek is, mint egy magasabb égi erő kisérgársái. Kaszap István annyiban is hasonló a lendő szentekhez, hogy csodálatos gyógyulások fűződnek nevéhez. Alább közölünk néhány példát:

Egy magasrangú tiszt felesége már három év óta szenvedett influenzás komplikációkból eredő, kezdetben öklövi, majd gyermekfejnai nagvsárra duzzadt gennyes dacanat miatt, mely gvualladásba hozta a szervezetet és főleg a hashártyát. A szerencsétlen

asszony már hónapok óta mozdulni sem tudott. Utolsó napokban már csak reketet kavet és konyak vehetett magához. Az orvosok végül is teneleden voltak ennnyi pajjal szemben. 1942 március 15-én délután a főorvos oly súlyosnak találta állapotát, mi addig még soha. Ekkor a beteg könnyezve imádkozott Kaszap Istvánhoz, hogy gyógyítsa meg. Délut mélyen elaludt és midőn egy óra múlva felébredt, teljesen és tökéletesen egészséges volt. Az óriási csodat nemyomtalanul eltűnt. A gyógyult azonnal felkelt, járt, mozgott, evett.

Az orvosok gyógyulását csodálatosnak minősítették.

Egy betegápoló nővér vérmérgézést kapott. Kaszap István közbenjárásáért imádkoztak. 1941 máj 2-án a nővér már haldoklott, teste kékülmi kezdett sziverősítő injekciók hatástalanok voltak. Csakham az orvosok a tudomány ismervei szerint is megállították az agóniát. A Kaszap István segítségével esdő imákat azért mégis buzgón végeztek és az eredményt rátették a haldoklóra. Alig hogy az ereklve testet érintette, az érverés hirtelen megindult, a r vér közérzete rohamosan feljavult és a haldoklás netei megszűntek.

Egy hét múlva a beteg tökéletesen felgyógyult.

A két kezelő orvos véleménye szerint a gyógyulás pusztán orvosilag nem magyarázható.

Ahol az emberi tudás már nem segíthetett...

Egy fiatalember csonttuberkulózissal feküdt a kórházban. Gipszbe tették. Baját azonban a kórházban sem tudták meggyógyítani, így reményvesztetten hazatért. Környezete azonban hallott Kaszap István csodás gyógyításairól és az ő segítségéhez fordult buzgó imákkal. A beteg állapota néhány hét múlva meglepetésszerűen feljavult, tilz kilót hizott és azóta visszatért a régi életkedve.

Egyik legcsodálatosabb eset volt azonban egy kislánya meggyógyulása. A szerencsétlen gyermek súlyos gyomorvérzést kapott. A vérhányások többször ismétlődtek és oly erősen, hogy azt hitték, a gyermeknek vége van. A kórházban vörös vérszejtjeinek száma 2.600.000 volt, majd fokozatosan 1.500.000-re süllyedt. A kétszeri vérátömlesztés is meddő volt. Szinte teljesen értelen lett. Amikor a vizsgálatához egy cseppet akartak az újjából venni, a vállától kellett sokáig erősen nyomni, mert anyyira nem volt már vére.

Az orvosok végül kijelentették, hogy a tudomány többé nem segíthet, csak valami isteni csoda.

Midőn a szülők egy barátja ezt meghallotta, azt gondolatot vetette fel, hogy Kaszap István segítség kellene kérni. Így is történt. És az isteni csoda betjesedett. A vörös vérszejtek száma hetenként 700.000 el emelkedett és hamarosan már a négy nlión felül volt. A kislánya utána vidáman ugrándzott, mintha soha semmi baja sem lett volna...

Ily csodálatos esetek fűződnek Kaszap István véhez, akinek földi életében az emberekhez való szeretete mind jobban elmélyült, mind általánosabb lett. Most pedig ez a nagy szeretet, a hit tükrében meg egy prizmán ezer színre bontva, besugározza az egész földet... ma, amikor a evőtrőd emberiségnek egy több és több szüksége van arra.

SPORTSESEMÉNYEK

Universitatea—Chinezul-CAMT

Román-Kupamérkőzés lesz holnap a Banatu'-pályán

Holnap, vasárnap érdekes sportesemény lesz Timisoara-Temesvárott. A Sibiu-nagyszébenj Universitatea csapata vendégszerepel a Chinezul-CAMT csapatával. A Román Kupáért folyó küzdelem nyolcas fordulójában találkozik a két csapat. A Chinezul-CAMT együttese eredetileg Alexandrescu kupamérkőzésre készült, de tegnap megérkezett az egyetemcsucuresti képviselőjétől a távirati értesítés, hogy a Chinezul-CAMT holnap Román Kupamérkőzésében az Universitatea csapatával fog meg-

mérközni. A mérkőzést délután félöt órai kezdettel a Banatu'-pályán honjolítják le. Az Universitatea hosszabb idő után tehát ismét a Timisoara-temesvári közönség előtt játszik, még hozzá Román Kupamérkőzést, ami alkalmat nyújt majd az egyetemi csapatnak, hogy játéktudásáról tanúságot tegyen. Az Universitatea—Chinezul-CAMT mérkőzés érdekes narcot és izgalmas, sportszerű küzdelmet ígér és ezért nagy érdeklődéssel várják az egyetemi csapat vendégjátékát.

A magyar atléták néhány jó eredményt értek el

A magyar atléták formajavulása a legutóbbi versenyeken már szemmel láthatóan nyilvánult meg. Néhány eredményről már annak idején hírt adtunk részletesebben közölhetjük az UTE versenyen elért eredményeket:

Súlyjókés: Németh BSZKRT 14.10 m. 100 m.: Nagy UTE 10.8, Kiss BSZKRT. Góbi BBTE, Gyenes C mind 11 mp. 1500 m.: Iglói MAC 4:04.4, Hires C 4:05.2 800 m.: Istenes dr. MAC 1:58.4, Lendvai ETE 1:59.6, 400 m gát: Szeben (Testvériség) 58.2. Atléták: Csányi UTE 716, Gyuricza MAC 714 m. 100 m-es akadályfutás: Farkas (Testv.) 9:47. 400 m. Marosi (Testv.) 50.1. Vadas MAC 50.3. 3000 m.: Németh MAC 8:41.4 4x100 m.: UTE (Csányi, Hires-dor, Szántó) 44.8, BSZKRT 46.9 mp. Magasugrás: Halmi FTC 170, Horváth MAC 170 cm. 4x800 m.: Széviség 8:11, MOTE 8:15.8, UTE 8:21.6. A BEAC—MAFC Speidl-vándorújjas versenyen 180 cm-t ugrott magasba, míg Görög dr. 180 cm-t futott a 110 m-es gáton: de jó a műegyetemi 51.9 mp-es 400 m-es eredménye is.

Sportolók mindenfelől

A finn atléták is már javuló formát mutatnak: Niklän magasba 190 cm-t ugrott. A 3000 m-en Saar-kama 8:46.2 idővel győzött, míg gerelyhajításban Nikkanen 68.67 cm-es dobással győzött.

A BSZKRT—BTK ökölvívóvívadal nagy szenzációja hogy a boroszlói versenyen nagyszerűen szerepelt Szentgyörgyit Torma II a harmadik menetben kiütéssel győzte le.

Sport-Foto-Optic
A legolcsóbb sportellék és azok javítása

A. M. Müllery-nél
Timisoara I., Str. Solderer 11
Fiók: IV., Bulev. Berthelot 10. Telefon 10-19

BSE—FTC 4:3, vízilabdabajnoki eredmény, amely nagy küzdelem után született meg Budapesten.

Zágrábban a magyar tekézők 3123:2951 arányban legyőzték a horvátokat.

KÖZGAZDASÁG

Bulgária gazdasági életét a tervgazdálkodásra építi fel

Zaharieff bolgár kereskedelmi miniszter tegnap közbeszédet tartott — mint Szófiából jelentik — és főleg ellátási kérdésekről szolt. Utalt arra, hogy Bulgária is részese annak az élet-halálharcnak, mely a bolsevizmus ellen folyik. A háború győzelmes befejezéséhez szükséges a gazdaság helyes irányítása és vezetése is. Bulgária nemzetgazdaságát teljesen a tervgazdálkodás rendszerére kell felépíteni. Bulgáriában azon elv alapján történik, hogy a

közérdek megelőzi a magánérdeket. Az állam ellenőrzi a közszükségleti cikkek előállítását és szétosztását is. Az eddigi rendszer nem volt kielégítő. A kormány gondoskodik, hogy a jövőben a szétosztás igazságos legyen. A kereskedők, akik vétenek az új rend ellen, elveszítik minden vagyonukat mert azt az állam javára elkobozzák. Az árakat újra szabályozzák és azoknak a gabonáraakhoz kell igazodniuk. Négy-százhetvenhat ipari és gazdasági cikk árát állapította

A Te boltodban vásárolsz ugye? Hangya-testvér!

„Furnica - Hangya”

Fogyasztási Szövetkezet
Timisoara II., Pfa Traian 8
Üzletrész-jegyzés ugyanotti

ták meg. Az új renndhez minden állampolgárnak alkalmazkodnia kell, mert csak így lesz lehetséges, hogy Bulgária elfoglalja méltó helyét az új európai renndben.

NÉMETORSZÁGBÓL HOZNAK PAPIROST. A propagandaügyi miniszteriumot felhatalmazták, hogy harmincöt millió leig terjedő összegért újságpapirt rendeljen Németországban. A papirrendelés összegét az ezévi költségvetésből fedezik. A Németországban rendelt papir mentesül a vámilletékek és minden más illetékek alól.

A parasztmalmok adója. Bucurestiből jelenti a Rador: A pénzügyminiszterium cáfolja egyes lapoknak azt a hírt, amely szerint a parasztmalmok jövedelmezőségi koefficiensét tizennyolc százalékról tíz százalékra szállították volna le.

A fatermelők nem tarthatják vissza a fát. Bucurestiből jelenti a Rador: Az ellátási államtitkárság közli, hogy az erdőkitermelők kötelesek a kormánybiztosság által megjelölt személyeknek a rendelkezésükre álló árujukat adni. Akik ezt megtagadják bírósiag elé kerülnek. Azok az erdőkitermelők, akik nem rendelkeznek megfelelő mennyiségű fával, kötelesek az illetékes megyei prefekturához fordulni, hogy munkásokot és szállítóeszközöket bocsássonak rendelkezésükre. Az engedélyezett prémiumot az erdőkitermelők csak akkor kaphatják meg, ha a vasúti állomásokról indítják el a tűzfát: a miniszteri határozatban megjelölt városokba. Ha az erdőben adja át a vevőnek a fát, akkor a vevő kapja meg prémiumot.

A belföldi fogyasztásra szánt petróleumtermékek új ára. A petroleum termékek ára a finomítottak átvéve, kilógramonként a következő: autóbenczin 18.85 lei, nehézbenczin denaturálva 6 lei, denaturált autóbenczin 6.20 lei, lámpába való kóolaj 2.80 lei, ipari célokra felhasznált kóolaj 3.40 lei, denaturált kóolaj 2.60, ipari motorra 5.30 lei, mezőgazdasági motorra 3.60 lei, pakura 1.80 lei, az 5. számú tüzelőanyag 2.40 és az E különleges tüzelőanyag 2.90 lei. Ebben az összes illetékek befigyaltanak.

Egy csepp vasból meg lehet az acél összetételét állapítani. A Kaiser-Wilhelm-társaság vasutasági intézete új eljárást dolgozott ki, melynek alapján gépalkatrészek acélananyagának összetételét is könnyen és gyorsan meg lehet állapítani. Elég az acéldarab egyik fényesre csiszolt részére egyetlen megfelelő összetételű folyadékot cseppenteni és a fellépő kémiai reakciókból Thannheiser és Waterkamp előírásai segítségével — ez a két tudós dolgozta ki az eljárást — biztosan ki lehet mutatni az öntvényben szereplő összetevők, ugymint alumínium, réz, molybdén, mangán, nikkel, ólom, kén, szilícium, titán, vanádium és wolfram jelenlétét, illetőleg százalékos arányát. Az eljárás legnagyobb előnye, hogy nagy terjedelmű kész tárgyaknál is nehézség nélkül alkalmazható.

Határidő napló

JUNIUS 30:

Vasutasok és vasúti nyugdíjasok 1942—43 évi kedvezményes tüzfabarcáinak érvénye lejár.

Huszezer lei prémiumot minden tiztonnás vasúti kocsis buza és tizenötezer leit minden tiztonnás vasúti kocsis árpa és sórárpa után kap, akj eddig a napig eladásra felajánlja készletét az államnak.

Vállalatok személyzeti kimutatásának végző be-nyújtási határideje a nemzetgazdasági miniszterium szakmai megszervezésének igazgatóságánál (Ministerul Economiei Nationale Directiunea Organizarii Profesionale.)

Lakbérleti szerződések birságmentes illetéketése.

Ötszázezer leien felüli összeg után megadóztatott nagyvállalatok 1942.43 évre történő adókiivetési munkálatai megkezdődnek.

JULIUS 1:

Vállalatok egységes ellenőrző regisztere (registru unic de control) kötelező módon életbelép.

JULIUS 5:

Bőrcserző üzemek a községi előljárásnál, vágőhidak a katonai és polgári ellátási államtitkárság termelési osztályánál tartoznak jelentést tenni az előző havi bormennyiségéről.

3 nap múlva

ÁLLAMI SORSJÁTEK

3. osztályának HUZÁSA

június 24 és 25-én
MILLIOMOS
lehet

Ujítsa meg sorsjegyét!

